

‘Onder de Boschboom’

De bevrijding van ‘s-Hertogenbosch

Afgelopen maandag stond ‘s-Hertogenbosch in het teken van het bevrijdingsfestival. ‘Vrijheid geef je door,’ was de boodschap waarmee we in Nederland dit jaar onze vrijheid vierden. Hoewel ik zelf deze specifieke boodschap niet helemaal begrijp, is het belang van vrijheid niet moeilijk te begrijpen.

De geschiedenis van ‘s-Hertogenbosch illustreert de betekenis van onze vrijheid goed. De stad is altijd beschermd geweest door zijn vestingwallen en dat maakte de stad aantrekkelijk om in te wonen en om er handel te drijven. De strategische ligging en vestingwallen boden de stedelingen een garantie op vrijheid. En dat zorgde ervoor dat de stad in de vijftiende en zestiende eeuw kon uitgroeien tot een cultureel en economisch centrum.

Helaas kunnen vestingwallen een stad niet behoeden voor de meningsverschillen binnen een land. In de zeventiende eeuw raakten de Nederlanden verdeeld tussen het protestantse noorden en het katholieke zuiden. Brabant was lange tijd het toneel van gevechten tussen de Spaanse, katholieke troepen, en de Hollandse troepen. Zo wisselde bijvoorbeeld Breda enkele malen van gezag en pocht Bergen op Zoom dat het de Spanjaarden nooit had binnengelaten. ‘s-Hertogenbosch bleef het zuiden trouw, en wist dat het veilig was achter zijn hoge vestingwallen.

In 1629 werd ‘s-Hertogenbosch echter toch ingenomen door Frederik Hendrik. In Holland werd dit gevierd als een grote overwinning op de Spanjaarden. De toen beroemde professor geschiedenis aan de Leidse universiteit, Daniel Heinsius, schreef een succesvol boek over het beleg. De manier waarop hij over het beleg schrijft is typerend voor een schrijver die beide partijen te vriend wil houden: ‘s-Hertogenbosch, eerst de tegenstander, maakte na 1629 deel uit van de Republiek en kon dus niet beledigd worden. Heinsius beschrijft ‘s-Hertogenbosch als een belangrijke stad, verdedigd door dappere mensen. Natuurlijk zijn ook de Hollandse belegeraars dapper. Daarom is de verovering van

‘s-Hertogenbosch vooral te danken aan de wil van God.

Met deze bevrijding waren de Bosschenaren zelf minder ingenomen. Waar ze voor het beleg een welvarende, katholieke stad waren geweest, brak nu een tijd aan waar het hen minder voor de wind ging. Bovendien was de Bosschenaren hun vrijheid van godsdienst ontzegd. En hoewel de inwoners na het beleg niet werden gedood of gevangengenomen, en hun goederen niet werden geconfisqueerd, verloren ze wel hun gevoel van vrijheid. Honderdvijftig jaar lang maakte ‘s-Hertogenbosch deel uit van de Republiek der Nederlanden, zonder een stem te hebben in de Staten-Generaal, en zonder een belangrijke bijdrage te kunnen leveren aan de cultuur en welvaart van de Republiek.

Toch is ‘s-Hertogenbosch een Nederlandse stad en wordt de verovering van

‘s-Hertogenbosch in de geschiedenisboeken besproken als een grote overwinning op de Spanjaarden. De gevoelens van de Bosschenaren zelf, die zich lang onderdrukt voelden, worden niet in de geschiedenis meegenomen. Ook het feit dat Den Bosch en Brabant lange tijd geen volwaardig

deel uitmaakten van de Republiek, wordt vaak over het hoofd gezien. Pas in 1795 kreeg Brabant een volwaardige stem in de Staten Generaal en vanaf die tijd heeft onze provincie zich weer cultureel en economisch kunnen ontwikkelen.

Dus, wat is nu vrijheid? Vrijheid van godsdienst en vrijheid van meningsuiting zijn zeker belangrijke waarden. Daarnaast laat de geschiedenis van 's-Hertogenbosch zien dat het even belangrijk is om zelf mee te kunnen beslissen over je eigen lot en je eigen identiteit te mogen behouden. Deze vrijheid hebben we de afgelopen zeventig jaar in dit land gehad. En ik hoop dat dit nog lang zo mag blijven.

Eva Repkes-van Hooijdonk

evarepkes@gmail.com

Onder De Boschboom" is een rubriek van cultuurhistorische aard, die haar columnisten een podium biedt om op persoonlijke titel onderwerpen die met de Bossche cultuur te maken hebben uit te diepen. Reacties? Stuur uw email naar: onderdeboschboom@kringvrienden.nl